

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2335/2022
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Предраг Поповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1896/21 од 04.11.2021. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1896/21 од 04.11.2021. године у делу става другог изреке у тачки 2. тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1465/18 од 11.02.2020. године, у ставу другом изреке.

У преосталом делу ревизија тужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1896/21 од 04.11.2021. године, се **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1465/18 од 11.02.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен захтев тужиље и тужена обавезана да јој на име накнаде штете због претрпљених душевних болова због умањења животне активности исплати 300.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и тужена обавезана да јој на име накнаде штете због претрпљеног страха за здравље и егзистенцију исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и тужена обавезана да јој на име накнаде штете због претрпљених душевних болова због наружености исплати износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован део тужбеног захтева за разлику од досуђеног износа ставом првим изреке до траженог износа на име накнаде штете због претрпљених душевних болова

због умањења животне активности у износу од 350.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева за разлику од досуђеног износа у ставу другом изреке до траженог износа на име накнаде штете због претрпљеног страха за здравље и егзистенцију у износу од 150.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиље за разлику од износа досуђеног ставом трећим изреке до траженог износа на име накнаде штете због душевних болова због наружености у износу од 60.000,00 динара, са законском затезном каматом. Ставом седмим изреке, тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 316.200,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Допунском пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1465/18 од 04.03.2021. године, допуњена је првостепена пресуда тако што је у изреци у ставу четири, поред већ одбијеног износа дела тужбеног захтева на име накнаде штете због претрпљених душевних болова за умањење животне активности од 350.000,00 динара одбијен тужбени захтев тужиље и за износ од још 50.000,00 динара као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1896/21 од 04.11.2021. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и тужене и првостепена пресуда потврђена у ставовима првом, трећем, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставовима другом, четвртном и седмом изреке и допунска пресуда, тако што је у тачки 1. тужена обавезана да тужиљи, поред досуђеног износа ставом првим изреке, на име накнаде штете због претрпљених душевних болова за умањење животне активности исплати износ од још 400.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.02.2020. године до исплате, у тачки 2. одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила накнаду штете због претрпљеног страха за здравље и егзистенцију у износу од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и у тачки 3. тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 502.525,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију у делу којим је одбијена жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставу петом изреке, као и у преиначујућем делу става другог, тачка 2. изреке, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20 и 10/23 – други закон) и утврдио да је ревизија тужиље делимично основана, а делимично недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је до 31.12.2009. године обављала дужност судије Основног суда у ..., када је доношењем јединствене одлуке Високог савета судства од 25.12.2009. године, констатован престанак судијске дужности закључно са 31.12.2009. године. Наведена одлука замењена је појединачном одлуком Високог савета судства од 14.06.2010. године, којом је утврђено да тужиља не испуњава услове из члана 45. Закона о судијама у погледу стручности и

оспособљености. Одлуком Високог савета судства од 22.07.2011. године, измењена је одлука од 14.06.2010. године, тако што је тужилца изабрана за судију Основног суда у Након објављивања одлуке о престанку судијске дужности, код тужилце је дошло до значајне нарушености психичке равнотеже и јаког стреса који је проузроковао болест штитасте жлезде, која је оперативно лечена у периоду од 31.12.2009. године до 22.07.2011. године. Утврђено је да не постоје други могући узроци настанка ове болести, с обзиром на њену природу и да је на настајање могао утицати већи број фактора, па је у конкретном случају искључена генетика, а увидом у здравствени картон да не постоји ни један податак који се односи на болест штитасте жлезде. Након операције код тужилце је остала наруженост средњег степена у виду ожилка који је лоциран на предњој страни врата, а такође и трајно умањење животне активности од 20%. Вештачењем је утврђено да је код тужилце као последица стреса због губитка посла постојао страх за егзистенцију и страх од будућности у распону од средње тешког, преко тешког, затим средње тешког до благог интензитета, као и страх због обољења штитасте жлезде, односно исхода лечења у распону од средње тешког, преко средње тешког до тешког и на крају од благог до средње тешког интензитета, те да овај страх може презистирати читавог живота, при чему су страх генерисали обољење штитасте жлезде, операција и нарушена функција.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тужилци припада право на накнаду нематеријалне штете која је узрокована незаконитом одлуком органа тужене у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, па је применом правила из члана 200. наведеног закона одмерио новчану накнаду за тражене видове нематеријалне штете, налазећи да правична новчана накнада за претрпљени страх износи 50.000,00 динара.

Другостепени суд је изразио супротно становиште у погледу захтева за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх, налазећи да оштећеном припада новчана накнада нематеријалне штете само када је страх нарочито интензиван, а поремећај изазван њиме трајније природе, што овде није случај, имајући у виду интензитет и трајање страха који код тужилце није изазвао поремећај осећајне сфере са трајним последицама. Зато је првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу и одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх, а одбијена жалба тужилце и потврђена првостепена пресуда у делу којим је преко досуђеног одбијен тужбени захтев тужилце за овај вид нематеријалне штете.

Изложено правно становиште другостепеног суда, по схватању Врховног суда није правилно.

Према члану 200. Закона о облигационим односима (ЗОО), за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх суд ће, ако нађе да околност случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству. Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

У конкретном случају утврђено је да је тужила због престанка судијске функције доживела јак стрес који је проузроковао болест штитасте жлезде која је оперативно лечена, те да је трпела страх због обољења штитасте жлезде, односно исхода лечења у распону од средње тешког, преко средње тешког до тешког и на крају од благог до средње тешког интензитета. Претрпљени страх који је тужила трпела, може се довести у узрочно-последичну везу са настанком обољења штитасте жлезде, при чему су ово обољење и последична операција, као и нарушена функција генерисали страх и страх може презистирати читавог живота. Следом наведеног погрешно је становиште другостепеног суда да у конкретном случају тужила нема право на новчану накнаду за претрпљени страх, будући да утврђени интензитет и трајање страха оправдавају досуђивање правичне новчане накнаде коју је одмерио првостепени суд, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Зато је Врховни суд преиначио другостепену пресуду, одбио жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх у износу од 50.000,00 динара.

Тужилина ревизија у преосталом делу није дозвољена по члану 403. став 3. ЗПП. Према тој одредби ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе. Ревизијом се побија другостепена пресуда у делу којим је одбијена жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставу петом изреке (одбијен је као неоснован део тужбеног захтева за разлику од досуђеног до траженог износа на име накнаде штете због претрпљеног страха у износу од 150.000,00 динара). Вредност предмета спора побијаног дела је нижи је од ревизијског цензуса због чега је ревизија тужиле у том делу недозвољена.

Применом чланова 165. став 1. и 2, 153. став 2. и 154. став 1. ЗПП, захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, имајући у виду њен делимичан успех у поступку по овом ванредном правном леку.

На основу чланова 416. став 1. и 413 ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић